

EUROOPAN UNIONI

EUROOPAN PARLAMENTTI

NEUVOSTO

Strasbourg, 5. heinäkuuta 2006
(OR. en)

2005/0007 (COD)
LEX 691

PE-CONS 3681/3/05
REV 3

AVIATION 194
SOC 527
CODEC 1222

**EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS
VAMMAISTEN JA LIIKUNTARAJOITTEISTEN HENKILÖIDEN OIKEUKSISTA
LENTOLIIKENTEESSÄ**

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS (EY) N:o .../2006,

annettu 5 päivänä heinäkuuta 2006,

vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden oikeuksista lentoliikenteessä

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 80 artiklan 2 kohdan,

ottavat huomioon komission ehdotuksen,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon¹,

ovat kuulleet alueiden komiteaa,

noudattavat perustamissopimuksen 251 artiklassa määrättyä menettelyä²,

¹ EUVL C 24, 31.1.2006, s. 12.

² Euroopan parlamentin lausunto, annettu 15. joulukuuta 2005 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä) ja neuvoston päätös, tehty 9. kesäkuuta 2006.

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Lentoliikenteen yhtenäismarkkinoiden tulisi hyödyttää kaikkia kansalaisia. Siksi myös vammaisilla ja liikuntarajoitteisilla henkilöillä, oli liikuntarajoitteisuuden syy sitten vamma, ikä tai jokin muu tekijä, olisi oltava samat mahdollisuudet lentomatkustamiseen kuin muillakin kansalaisilla. Vammaisilla ja liikuntarajoitteisilla henkilöillä on samat oikeudet vapaaseen liikkuvuuteen, valinnanvapauteen ja syrjimättömyyteen kuin kaikilla muillakin kansalaisilla. Tämä koskee yhtä lailla lentomatkustamista kuin muitakin elämänalueita.
- (2) Vammaiset ja liikuntarajoitteiset henkilöt olisi näin ollen hyväksyttävä kuljetettavaksi eikä heiltä saisi evätä pääsyä lennolle heidän vammansa tai liikuntarajoituksensa perusteella lukuun ottamatta tapauksia, joissa se on perusteltua lakisääteisten turvallisuussyiden takia. Lentoliikenteen harjoittajien, heidän edustajiensa ja matkanjärjestäjien olisi ennen vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden tekemän varauksen hyväksymistä toteutettava kaikki kohtuulliset toimenpiteet selvittääkseen, onko olemassa perusteltua lakisääteistä turvallisuussyitä, joka estäisi kyseisten henkilöiden pääsyn lennolle.
- (3) Tämän asetuksen ei pitäisi vaikuttaa matkustajien oikeuksiin, joista säädetään yhteisön lainsäädännössä ja erityisesti matkapaketeista, pakettilomista ja pakettikiertomatkoista 13 päivänä kesäkuuta 1990 annetussa neuvoston direktiivissä 90/314/ETY¹ ja matkustajille heidän lennolle pääsyänsä epäämisen sekä lentojen peruuttamisen tai pitkäaikaisen viivästymisen johdosta annettavaa korvausta ja apua koskevista yhteisistä säännöistä 11 päivänä helmikuuta 2004 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 261/2004². Jos tapahtuma oikeuttaisi sekä jonkin edellä mainitun säädöksen että tämän asetuksen nojalla rahojen palauttamiseen tai uuteen varaukseen, oikeudenomistaja voi käyttää oikeutta vain kerran oman harkintansa mukaan.

¹ EYVL L 158, 23.6.1990, s. 59.

² EUVL L 46, 17.2.2004, s. 1.

- (4) Jotta vammaisilla ja liikuntarajoitteisilla henkilöillä olisi samanlaiset mahdollisuudet lentomatkustamiseen kuin muilla kansalaisilla, heille olisi annettava lentoasemilla ja ilma-aluksissa heidän erityistarpeidensa mukaista apua käyttäen tarvittavaa henkilöstöä ja varustusta. Yhteiskunnallisen osallisuuden edistämiseksi kyseisten henkilöiden tulisi saada tätä apua lisämaksutta.
- (5) Jäsenvaltioiden alueella sijaitsevilla ja perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvilla lentoasemilla annettavan avun pitäisi muun muassa mahdollistaa vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden siirtyminen määrätystä lentoasemalle saapumispisteestä ilma-alukseen ja ilma-aluksesta määrättyyn lentoasemalta poistumispisteeseen, ilma-alukseen nousu ja siitä poistuminen mukaan luettuina. Tällaiset pisteet olisi määrättävä vähintään terminaalirakennusten pääsisääntuloissa, lähtöselvitysauloissa, rautatie-, kevytraideliikenne-, maanalais- ja linja-autoasemilla, taksitolpilla ja muilla pysähtymispaikoilla sekä lentoasemien pysäköintialueilla. Avunanto olisi järjestettävä siten, että katkot ja viiveet voidaan välttää samalla kun varmistetaan korkeiden ja yhtäläisten vaatimusten soveltaminen kaikkialla yhteisössä ja voimavarojen paras mahdollinen käyttö lentoasemasta tai lentoyhtiöstä riippumatta.
- (6) Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi korkealaatuisen avun antamisen lentoasemilla olisi oltava jonkin keskitetyn elimen vastuulla. Koska lentoasemien pitäjät ovat keskeisessä asemassa palvelujen tarjoamisessa koko lentoaseman alueella, kokonaisvastuu avun antamisesta olisi uskottava niille.

- (7) Lentoasemien pitäjät voivat itse antaa apua vammaisille ja liikuntarajoitteisille henkilöille. Ottaen huomioon, että tietyillä toimijoilla ja lentoliikenteen harjoittajilla on ollut aiemmin tässä yhteydessä myönteisenä pidetty rooli, lentoasemien pitäjät voivat vaihtoehtoisesti tehdä kolmannen osapuolen kanssa sopimuksen avun antamisesta, sanotun kuitenkin rajoittamatta yhteisön lainsäädännön asianmukaisten säännösten, julkisia hankintoja koskevat säännökset mukaan lukien, soveltamista.
- (8) Avunanto olisi rahoitettava siten, että taakka jaetaan tasapuolisesti kaikkien lentoasemaa käyttävien matkustajien kesken ja vältetään houkutus kieltäytyä vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden kuljettamisesta. Kultakin lentoasemaa käyttävältä lentoliikenteen harjoittajalta perittävä maksu, joka on suhteutettu sen lentoasemalle tai lentoasemalta kuljettamien matkustajien määrään, vaikuttaa tehokkaimmalta rahoitustavalta.
- (9) Lentoliikenteen harjoittajilta perittävät maksut olisi hyväksyttävä ja niitä olisi sovellettava täyttä avoimuutta noudattaen erityisesti sen varmistamiseksi, että maksut perustuvat vammaisille ja liikuntarajoitteisille henkilöille annettuun apuun eikä niitä käytetä lentoasemien pitäjien muiden toimintojen rahoittamiseen kuin niiden, jotka kytkeytyvät välittömästi avun antamiseen. Tämän vuoksi asiassa olisi sovellettava pääsystä maahuolinnan markkinoille yhteisön lentoasemilla 15 päivänä lokakuuta 1996 annettua neuvoston direktiiviä 96/67/EY¹, ja erityisesti sen kirjanpidon eriyttämistä koskevia säännöksiä, edellyttäen, että tämä ei ole ristiriidassa tämän asetuksen kanssa.

¹ EYVL L 272, 25.10.1996, s. 36, direktiivi sellaisena kuin se on muutettuna Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 1882/2003 (EUVL L 284, 31.10.2003, s. 1).

- (10) Lentoasemien ja lentoliikenteen harjoittajien on vammaisille ja liikuntarajoitteisille henkilöille annettavaa apua järjestäessään otettava huomioon tämän asetuksen antamishetkellä Euroopan siviili-ilmailukonferenssin (ECAC) asiakirjan n:o 30 osassa I olevassa 5 jaksossa ja sen liitteissä sekä erityisesti sen liitteessä J vahvistetut liikuntarajoitteisten henkilöiden maahuolintaa koskevat käytännösäännöt.
- (11) Lentoasemien pitäjien olisi uusia lentoasemia ja terminaaleja koskevista suunnitelmista päättäessään ja osana laajoja kunnostustöitä otettava mahdollisuuksien mukaan huomioon vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden tarpeet. Lentoliikenteen harjoittajien olisi vastaavasti otettava mahdollisuuksien mukaan heidän tarpeensa huomioon uusia ja äskettäin kunnostettuja lentokoneita koskevista suunnitelmista päättäessään.
- (12) Yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 24 päivänä lokakuuta 1995 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 95/46/EY¹ olisi pantava tiukasti täytäntöön, jotta voidaan taata vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden yksityisyyden suoja ja varmistaa, että pyydetyt tiedot palvelevat ainoastaan sitä tarkoitusta, että täytetään tässä asetuksessa vahvistetut avustusvelvoitteet, eikä niitä käytetä tätä palvelua tarvitsevia matkustajia vastaan.
- (13) Kaikki lentomatkustajille annettavat tiedot olisi annettava myös vammaisten ja liikuntarajoitteisten saatavissa olevassa vaihtoehtoisessa muodossa, ja ne olisi annettava vähintään samoilla kielillä kuin muille matkustajille annettavat tiedot.

¹ EYVL L 281, 23.11.1995, s. 31, direktiivi sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (EY) N:o 1882/2003.

- (14) Jos pyörätuoli tai jokin muu liikkumis- tai apuväline katoaa tai vahingoittuu lentoasemalla tapahtuvan käsittelyn tai lentokuljetuksen aikana, välineen omistavalle matkustajalle olisi maksettava korvaus kansainvälisten, yhteisön ja kansallisten säännösten mukaisesti.
- (15) Jäsenvaltioiden olisi valvottava ja varmistettava, että tämän asetuksen säännöksiä noudatetaan, ja nimettävä asianmukainen elin tätä valvontatehtävää suorittamaan. Valvonta ei vaikuta vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden oikeuteen turvautua kansallisen lainsäädännön mukaisesti tuomioistuinmenettelyyn.
- (16) On tärkeää, että vammaisella tai liikuntarajoitteisella henkilöllä, joka katsoo, että tätä asetusta on rikottu, on mahdollisuus ilmoittaa asiasta tapauksen mukaan joko lentoaseman pitäjälle tai asianomaiselle lentoliikenteen harjoittajalle. Jollei vammaisen tai liikuntarajoitteinen henkilö pidä reagointia tyydyttävänä, hän voi tehdä asiasta valituksen asianomaisen jäsenvaltion nimeämälle elimelle tai nimeämille elimille.
- (17) Lentoasemalla annettua apua koskevat valitukset olisi osoitettava sen jäsenvaltion nimeämälle tämän asetuksen täytäntöönpanosta vastaavalle elimelle tai elimille, jossa lentoasema sijaitsee. Lentoliikenteen harjoittajan antamaa apua koskevat valitukset olisi osoitettava tämän asetuksen täytäntöönpanosta vastaavalle elimelle tai vastaaville elimille, jonka tai jotka kyseiselle lentoliikenteen harjoittajalle toimiluvan myöntänyt jäsenvaltio on nimennyt.

- (18) Jäsenvaltioiden olisi säädettävä tämän asetuksen rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista ja varmistettava, että niitä sovelletaan. Seuraamusten olisi oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia, ja niihin voi kuulua määrääminen korvauksien maksamisesta henkilölle, jota asia koskee.
- (19) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla toteuttaa suunnitellun toiminnan tavoitteita, joita ovat korkean ja yhtäläisen suojelun ja avunannon tason takaaminen kaikissa jäsenvaltioissa sekä yhdenmukaisten olosuhteiden takaaminen taloudellisten toimijoiden toiminnalle yhtenäismarkkinoilla, vaan ne voidaan toiminnan laajuuden tai vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin yhteisön tasolla, joten yhteisö voi toteuttaa toimenpiteitä perustamissopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä asetuksessa ei ylitetä sitä, mikä on näiden tavoitteiden saavuttamiseksi tarpeen.

- (20) Tässä asetuksessa kunnioitetaan perusoikeuksia ja noudatetaan erityisesti Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustettuja periaatteita.
- (21) Espanjan kuningaskunta ja Yhdistynyt kuningaskunta sopivat Lontoossa 2 päivänä joulukuuta 1987 ulkoministereidensä antamalla yhteisellä julkilausumalla Gibraltarin lentoasemaa koskevan tiiviimmän yhteistyön järjestelyistä. Järjestelyjä ei ole vielä otettu käyttöön,

OVAT ANTANEET TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Tarkoitus ja soveltamisala

1. Tässä asetuksessa vahvistetaan lentoliikenteessä matkustavien vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden suojelua ja avustamista koskevat säännöt, jotta näitä henkilöitä voidaan suojella syrjinnältä ja jotta voidaan varmistaa, että he saavat apua.

2. Tämän asetuksen säännöksiä sovelletaan vammaisiin ja liikuntarajoitteisiin henkilöihin, jotka käyttävät tai aikovat käyttää kaupallisia lentoliikennepalveluja ja jotka lähtevät lentoasemalta, kulkevat lentoaseman kautta tai saapuvat lentoasemalle, joka sijaitsee perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvalla jäsenvaltion alueella.
3. Tämän asetuksen 3, 4 ja 10 artiklaa sovelletaan myös matkustajiin, jotka lähtevät kolmannessa maassa sijaitsevalta lentoasemalta jäsenvaltion alueella sijaitsevalle ja perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvalla lentoasemalle, jos kyseisestä lennosta vastaa yhteisön lentoliikenteen harjoittaja.
4. Tämä asetus ei vaikuta matkustajien oikeuksiin, joista säädetään direktiivissä 90/314/ETY ja asetuksen (EY) N:o 261/2004 nojalla.
5. Jos tämän asetuksen säännökset ovat ristiriidassa direktiivin 96/67/EY säännösten kanssa, asiassa sovelletaan tätä asetusta.
6. Tämän asetuksen soveltaminen Gibraltarin lentoasemaan ei vaikuta Espanjan kuningaskunnan eikä Yhdistyneen kuningaskunnan oikeudellisiin kantoihin, jotka koskevat kyseisen lentoaseman sijaintialueen suvereniteetista käytävää kiistaa.
7. Asetuksen soveltamista Gibraltarin lentoasemaan lykätään kunnes Espanjan kuningaskunnan ja Yhdistyneen kuningaskunnan ulkoministereiden 2 päivänä joulukuuta 1987 antamassa yhteisessä julkilausumassa tarkoitetut järjestelyt on otettu käyttöön. Espanjan ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallitukset ilmoittavat neuvostolle päivämäärän, jona järjestelyt otetaan käyttöön.

2 artikla
Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

- a) 'vammaisella tai liikuntarajoitteisella henkilöllä' henkilöä, jonka liikuntakyky on hänen kulkuneuvoja käyttäessään rajoittunut (pysyvän tai väliaikaisen sensorisen tai motorisen) fyysisen vamman, kehitysvamman tai älyllisen vajavaisuuden tai jonkin muun vamman tai iän takia ja jonka tilanne edellyttää asianmukaista huomiota ja kaikille matkustajille tarjolla olevien palvelujen mukauttamista kyseisen henkilön erityisiin tarpeisiin;
- b) 'lentoliikenteen harjoittajalla' lentoliikenneyritystä, jolla on voimassa oleva liikennelupa;
- c) 'lennosta vastaavalla lentoliikenteen harjoittajalla' lentoliikenteen harjoittajaa, joka suorittaa tai aikoo suorittaa lennon joko matkustajan kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti tai sellaisen toisen oikeushenkilön tai luonnollisen henkilön puolesta, joka on tehnyt matkustajan kanssa sopimuksen;
- d) 'yhteisön lentoliikenteen harjoittajalla' lentoliikenteen harjoittajaa, jolla on voimassa oleva liikennelupa, jonka jäsenvaltio on myöntänyt yhteisön lentoliikenteen harjoittajien toimiluvista 23 päivänä heinäkuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2407/92¹ mukaisesti;
- e) 'matkanjärjestäjällä' direktiivin 90/314/ETY 2 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitettua matkanjärjestäjää tai välittäjää, lukuun ottamatta lentoliikenteen harjoittajaa;

¹ EYVL L 240, 24.8.1992, s. 1.

- f) 'lentoaseman pitäjällä' tai 'hallintoelimellä' yhteisöä, jolle kansallisen lainsäädännön nojalla on annettu tehtäväksi huolehtia erityisesti lentoaseman infrastruktuurien hallinnasta sekä useiden eri tahojen toiminnan yhteensovittamisesta ja valvonnasta kyseisellä lentoasemalla tai kyseisessä lentoasemajärjestelmässä;
- g) 'lentoaseman käyttäjällä' luonnollista tai oikeushenkilöä, joka kuljettaa lentoteitse matkustajia kyseiselle lentoasemalle tai kyseiseltä lentoasemalta;
- h) 'lentoaseman käyttäjien komitealla' komiteaa, joka koostuu lentoaseman käyttäjien tai niitä edustavien järjestöjen edustajista;
- i) 'varauksella' sitä, että matkustajalla on lippu tai muu todiste, joka osoittaa, että lentoliikenteen harjoittaja tai matkanjärjestäjä on hyväksynyt ja rekisteröinyt kyseisen varauksen;
- j) 'lentoasemalla' maa-alueita, jotka on erityisesti tarkoitettu ilma-alusten laskeutumiseen, lentoonlähtöön ja maassa liikkumiseen, mukaan luettuina näissä toiminnoissa tarvittavat lentoliikenteen ja lentoliikennepalvelujen edellyttämät lisälaitteet, kuten kaupallisissa lentoliikennepalveluissa tarvittavat lisälaitteet;
- k) 'lentoaseman pysäköintialueella' lentoaseman alueella tai lentoaseman pitäjän välittömässä hallinnassa olevaa pysäköintialuetta, joka on tarkoitettu kyseistä lentoasemaa käyttävien matkustajien tarpeisiin;
- l) 'kaupallisella lentoliikennepalvelulla' lentoliikenteen harjoittajan säännöllisessä tai ei-säännöllisessä lentoliikenteessä tarjoamaa matkustajien kuljetuspalvelua, jota tarjotaan suurelle yleisölle vastiketta vastaan joko itsenäisenä kokonaisuutena tai osana suurempaa kokonaisuutta.

3 artikla

Kuljettamisesta kieltäytymisen estäminen

Lentoliikenteen harjoittaja tai tämän edustaja tai matkanjärjestäjä ei saa vammaisuuden tai liikuntarajoitteisuuden perusteella kieltäytyä:

- a) hyväksymästä varausta tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvalta lentoasemalta lähtevälle lennolle tai tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvalla lentoasemalla saapuvalla lennolle;
- b) ottamasta ilma-alukseen tällaiselta lentoasemalta lähtevää vammaista tai liikuntarajoitteista henkilöä edellyttäen, että tällä on voimassaoleva lippu ja varaus.

4 artikla

Poikkeukset, erityisehdot ja tiedottaminen

1. Se estämättä, mitä 3 artiklassa säädetään, lentoliikenteen harjoittaja tai tämän edustaja tai matkanjärjestäjä voi kieltäytyä hyväksymästä varausta vammaisuuden tai liikuntarajoitteisuuden perusteella tai evätä vammaiselta tai liikuntarajoitteiselta henkilöltä pääsyn lennolle:
 - a) jos se on välttämätöntä sovellettavien kansainvälisten, yhteisön tai kansallisten säädösten tai kyseiselle lentoliikenteen harjoittajalle lentotoimintaluvan myöntäneen viranomaisen turvallisuusvaatimusten noudattamiseksi;
 - b) jos ilma-aluksen tai sen ovien koko tekee vammaisen tai liikuntarajoitteisen henkilön ilma-alukseen nousun ja kuljettamisen fyysisesti mahdottomaksi.

Jos varausta on kieltäydytty hyväksymästä ensimmäisen alakohdan a tai b alakohdan mukaisten syiden perusteella, lentoliikenteen harjoittajan, tämän edustajan tai matkanjärjestäjän on toteutettava kohtuulliset toimenpiteet, jotta kyseiselle henkilölle voidaan tarjota hyväksyttävissä oleva vaihtoehto.

Vammaiselle tai liikuntarajoitteiselle henkilölle, jolta on evätty pääsy ilma-alukseen vammaisuuden tai liikuntakyvyttömyyden perusteella, sekä hänen seurassaan tämän artiklan 2 kohdan mukaisesti olevalle henkilölle on tarjottava oikeus korvaukseen tai uudelleenreititykseen asetuksen (EY) N:o 261/2004 8 artiklan mukaisesti. Paluulentoa tai uudelleenreititystä koskeva oikeus edellyttää kaikkien turvallisuusvaatimusten täyttämistä.

2. Lentoliikenteen harjoittaja, tämän edustaja tai matkanjärjestäjä voi 1 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdan mukaisten ehtojen täytyessä vaatia, että vammaisen tai liikuntarajoitteisen henkilön seurassa on oltava henkilö, joka kykenee antamaan kyseisen henkilön tarvitsemaa apua.
3. Lentoliikenteen harjoittajan tai tämän edustajan on annettava saatavissa olevassa muodossa, ja vähintään samoilla kielillä kuin muillekin matkustajille, turvallisuussäännöt, joita se soveltaa vammaisten tai liikuntarajoitteisten henkilöiden kuljettamiseen, sekä tiedot kaikista tällaisten henkilöiden tai liikkumisvälineiden kuljettamista koskevista rajoituksista, jotka johtuvat ilma-aluksen koosta. Matkanjärjestäjän on annettava saataville järjestämiinsä, myymiinsä tai myytäväksi tarjoamiinsa matkapaketteihin, pakettilomiin ja pakettikiertomatkoihin sisältyviin lentoihin liittyvät turvallisuussäännöt ja rajoitukset.

4. Kun lentoliikenteen harjoittaja tai tämän edustaja tai matkanjärjestäjä soveltaa edellä 1 tai 2 kohdassa säädettyjä poikkeuksia, sen on ilmoitettava heti kyseiselle vammaiselle tai liikuntarajoitteiselle henkilölle poikkeusjärjestelyn syyt. Lentoliikenteen harjoittajan tai tämän edustajan tai matkanjärjestäjän on pyynnöstä ilmoitettava nämä syyt vammaiselle tai liikuntarajoitteiselle henkilölle kirjallisesti viiden arkipäivän kuluessa pyynnön esittämisestä.

5 artikla

Saapumis- ja poistumispisteiden osoittaminen

1. Lentoaseman pitäjän on yhteistyössä lentoaseman käyttäjien (lentoaseman käyttäjien komitean kautta, jos sellainen on olemassa) sekä vammaisia ja liikuntarajoitteisia henkilöitä edustavien järjestöjen kanssa määrättävä lentoaseman alueella tai lentoaseman pitäjän välittömässä valvonnassa olevassa pisteessä sekä terminaalirakennuksessa että sen ulkopuolella olevat saapumis- ja poistumispisteet, joissa vammaiset ja liikuntarajoitteiset henkilöt voivat helposti ilmoittaa saapumisestaan lentoasemalle ja pyytää apua.
2. Edellä 1 kohdassa mainitut saapumis- ja poistumispisteet on merkittävä selvästi ja niissä on oltava saatavissa olevassa muodossa perustiedot lentoasemasta.

6 artikla
Tiedonvälitys

1. Lentoliikenteen harjoittajien, näiden edustajien tai matkanjärjestäjien on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet, jotta voidaan ottaa vastaan ilmoituksia vammaisten tai liikuntarajoitteisten henkilöiden avuntarpeesta kaikissa myyntipisteissä, jotka sijaitsevat perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvilla jäsenvaltioiden alueilla, puhelin- ja Internet-myynti mukaan luettuina.
2. Kun lentoliikenteen harjoittaja tai tämän edustaja tai matkanjärjestäjä saa 48 tuntia ennen lennon julkistettua lähtöaikaa ilmoituksen avuntarpeesta, sen on välitettävä kyseinen ilmoitus vähintään 36 tuntia ennen lennon ilmoitettua lähtöaikaa:
 - (a) lähtö-, saapumis- ja kauttakulkulentoasemien pitäjille ja
 - (b) lennosta vastaavalle lentoliikenteen harjoittajalle, jos varausta ei ole tehty kyseiselle lentoliikenteen harjoittajalle, paitsi jos lentoliikenteen harjoittajan nimi ei ole tiedossa ilmoituksen tekohetkellä, jossa tapauksessa tieto on välitettävä niin pian kuin mahdollista.
3. Kaikissa muissa kuin 2 kohdassa mainituissa tapauksissa lentoliikenteen harjoittajan tai tämän edustajan taikka matkanjärjestäjän on välitettävä tieto mahdollisimman pian.

4. Lennosta vastaavan lentoliikenteen harjoittajan on mahdollisimman pian lennon lähdön jälkeen ilmoitettava määrälentoaseman pitäjälle, jos tämä sijaitsee perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvalla jäsenvaltion alueella, lennolla mukana olevien liitteessä I määriteltä apua tarvitsevien vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden lukumäärä ja tarvittavan avun luonne.

7 artikla

Oikeus avunsaantiin lentoasemilla

1. Kun vammainen tai liikuntarajoitteinen henkilö saapuu lentoasemalle lentomatkaa varten, lentoaseman pitäjän vastuulla on varmistaa liitteessä I määritellyn avun antaminen siten, että kyseinen henkilö pääsee lennolle, jolle hänellä on varaus, edellyttäen, että henkilön erityisestä avuntarpeesta on ilmoitettu lentoliikenteen harjoittajalle tai tämän edustajalle taikka matkanjärjestäjälle vähintään 48 tuntia ennen lennon julkistettua lähtöaikaa. Tämä ilmoitus kattaa myös paluulennon, jos meno- ja paluulennosta on sovittu saman lentoliikenteen harjoittajan kanssa.
2. Jos on tarve käyttää hyväksytyä avustuskoiraa, se otetaan mukaan lennolle, jos asiasta on ilmoitettu lentoliikenteen harjoittajalle tai tämän edustajalle taikka matkanjärjestäjälle, ilma-aluksissa kuljetettavista avustuskoirista mahdollisesti annettuja kansallisia säännöksiä noudattaen.

3. Jos 1 kohdan mukaista ilmoitusta ei ole tehty, lentoaseman pitäjän on toteutettava kaikki kohtuulliset toimenpiteet antaakseen liitteessä I määriteltyä apua siten, että kyseinen henkilö pääsee lennolle, jolle hänellä on varaus.
4. Edellä 1 kohdassa annettuja säännöksiä sovelletaan sillä edellytyksellä, että:
- a) henkilö ilmoittautuu lähtöselvitykseen:
 - (i) siinä määräajassa, jonka lentoliikenteen harjoittaja tai tämän edustaja taikka matkanjärjestäjä on etukäteen kirjallisesti (mukaan lukien sähköisesti) ilmoittanut tai
 - (ii) jos määräaika ei ole ilmoitettu, viimeistään yhtä tuntia ennen julkistettua lähtöaika; tai
 - b) henkilö saapuu 5 artiklan mukaisesti määrättyyn pisteeseen lentoasema-alueella:
 - siinä määräajassa, jonka lentoliikenteen harjoittaja tai tämän edustaja taikka matkanjärjestäjä on etukäteen kirjallisesti (mukaan lukien sähköisesti) ilmoittanut tai
 - jos määräaika ei ole ilmoitettu, viimeistään kaksi tuntia ennen julkistettua lähtöaika.

5. Kun vammainen tai liikuntarajoitteinen henkilö kulkee tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvan lentoaseman kautta tai lentoliikenteen harjoittaja tai matkanjärjestäjä siirtää hänet jollekin toiselle lennolle siltä lennolta, jolle hänellä on varaus, lentoaseman pitäjän vastuulla on varmistaa liitteessä I määritellyn avun antaminen siten, että kyseinen henkilö pääsee lennolle, jolle hänellä on varaus.
6. Kun vammainen tai liikuntarajoitteinen henkilö saapuu lentäen tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvalla lentoasemalle, lentoaseman pitäjä on vastuussa liitteessä I määritellyn avun antamisesta siten, että kyseinen henkilö pääsee 5 artiklassa tarkoitettuun poistumispaikalleen lentoasemalta.
7. Annettava apu on mahdollisuuksien mukaan sovittava kunkin matkustajan erityisiin tarpeisiin.

8 artikla

Vastuu avun antamisesta lentoasemilla

1. Lentoaseman pitäjä on vastuussa liitteessä I määritellyn avun tarjoamisesta vammaisille tai liikuntarajoitteisille henkilöille ilman lisäkustannuksia.

2. Lentoaseman pitäjä voi antaa apua itse. Vaihtoehtoisesti lentoaseman pitäjä voi vastuunsa kantaen ja aina 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja laatuvaatimuksia noudattaen tehdä yhden tai useamman osapuolen kanssa sopimuksen avun tarjoamisesta. Lentoaseman pitäjä voi yhteisymmärryksessä lentoaseman käyttäjien kanssa lentoaseman käyttäjien komitean kautta, jos sellainen on olemassa, tehdä tällaisen sopimuksen tai useampia sopimuksia omasta aloitteestaan tai muun muassa lentoliikenteen harjoittajan pyynnöstä ja ottaen huomioon kyseisen lentoaseman olemassa olevat palvelut. Jos lentoaseman pitäjä epää tällaisen pyynnön, sen on perusteltava epäminen kirjallisesti.
3. Lentoaseman pitäjä voi syrjimättömin perustein periä lentoasemaa käyttäviltä lentoliikenteen harjoittajilta erityismaksun tämän avun rahoittamiseksi.
4. Erityismaksun on oltava kohtuullinen, kustannusperusteinen ja avoin, ja lentoaseman pitäjän on määrättävä se yhteisymmärryksessä lentoaseman käyttäjien kanssa lentoaseman käyttäjien komitean kautta, jos sellainen on olemassa, tai muun asianomaisen tahon kautta. Maksu on jaettava lentoasemaa käyttävien lentoliikenteen harjoittajien kesken suhteessa siihen matkustajien kokonaismäärään, jonka kukin niistä kuljettaa kyseiselle lentoasemalle ja kyseiseltä lentoasemalta.
5. Lentoaseman pitäjän on pidettävä vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden avustustoimintojen kirjanpito erillään muiden toimintojensa kirjanpidosta vallitsevan liiketavan edellyttämällä tavalla.

6. Lentoaseman pitäjän on asetettava lentoaseman käyttäjien komitean kautta, jos sellainen on olemassa, tai muun asianomaisen tahon kautta lentoaseman käyttäjien sekä 14 artiklassa tarkoitetun elimen tai tarkoitettujen elinten saataville tarkastettu vuotuinen yleiskatsaus vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden avustamisesta saaduista maksuista ja siitä aiheutuneista kuluista.

9 artikla

Avunannon laatuvaatimukset

1. Lukuun ottamatta lentoasemia, joiden vuotuinen liikennemäärä on vähemmän kuin 150 000 kaupallisen liikenteen matkustajaa, lentoaseman pitäjän on vahvistettava laatuvaatimukset liitteessä I määritellylle avulle ja määritettävä niiden noudattamiseksi tarvittavat voimavarat yhteisymmärryksessä lentoaseman käyttäjien (lentoaseman käyttäjien komitean kautta, jos sellainen on olemassa) sekä vammaisia ja liikuntarajoitteisia matkustajia edustavien järjestöjen kanssa.
2. Näitä vaatimuksia asetettaessa on otettava täysimääräisesti huomioon kansainvälisesti tunnustetut toimintatavat ja käytäntösäännöt, jotka koskevat vammaisten tai liikuntarajoitteisten henkilöiden kuljettamisen helpottamista, erityisesti liikuntarajoitteisten henkilöiden maahuolintaa koskevat Euroopan siviili-ilmailukonferenssin käytäntösäännöt.
3. Lentoaseman pitäjän on julkaistava laatuvaatimuksensa.

4. Lentoliikenteen harjoittaja ja lentoaseman pitäjä voivat sopia, että lentoaseman pitäjä tarjoaa kyseisen lentoliikenteen harjoittajan lentoasemalle ja lentoasemalta kuljettamille matkustajille korkeampilaatuista apua kuin 1 kohdassa mainituissa vaatimuksissa määritellään tai ylimääräisiä palveluja liitteessä I mainittujen palvelujen lisäksi.
5. Näiden rahoittamiseksi lentoaseman pitäjä voi periä lentoliikenteen harjoittajalta 8 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun maksun lisäksi ylimääräistä maksua, jonka on oltava kustannusperusteinen ja avoin; ennen maksun määräämistä on kuultava kyseistä lentoliikenteen harjoittajaa.

10 artikla

Lentoliikenteen harjoittajien antama apu

Lentoliikenteen harjoittajan on annettava liitteessä II määriteltyä apua ilman lisäkustannuksia vammaiselle tai liikuntarajoitteiselle henkilölle, joka lähtee tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvalta lentoasemalta tai saapuu sellaiselle taikka kulkee sellaisen kautta, edellyttäen, että kyseinen henkilö täyttää 7 artiklan 1, 2 ja 4 kohdassa asetetut ehdot.

11 artikla

Koulutus

Lentoliikenteen harjoittajien ja lentoaseman pitäjien on:

- a) varmistettava, että henkilöstö (sekä niiden oma henkilöstö että sellaisen yrityksen henkilöstö, jonka kanssa niillä on sopimus), joka antaa suoraa apua vammaisille ja liikuntarajoitteisille matkustajille, tietää, miten kohdata usealla eri tavalla vammaisten tai liikuntarajoitteisten henkilöiden yksilölliset tarpeet,

- b) tarjottava kaikelle henkilöstölleen, joka on suoraan tekemisissä matkustajien kanssa, vammaisten yhdenvertaisuutta koskevaa ja vammaisuuteen liittyvää tietoisuutta lisäävää koulutusta ja
- c) varmistettava, että kaikki uudet työntekijät osallistuvat työhönoton yhteydessä vammaisuuteen liittyvään koulutukseen ja että henkilöstölle järjestetään tarvittaessa täydennyskoulutustilaisuuksia.

12 artikla

Korvaus kadonneista tai vahingoittuneista pyörätuoleista, muista liikkumisvälineistä ja apuvälineistä

Jos pyörätuoli tai jokin muu liikkumis- tai apuväline katoaa tai vahingoittuu lentoasemalla tapahtuvan käsittelyn tai lentokuljetuksen aikana, välineen omistavalle matkustajalle on maksettava korvaus kansainvälisten, yhteisön ja kansallisten säännösten mukaisesti.

13 artikla

Velvollisuuksista luopumista koskeva kieltö

Tämän asetuksen mukaisia vammaisiin ja liikuntarajoitteisiin henkilöihin kohdistuvia velvollisuuksia ei voida rajoittaa eikä niistä voida luopua.

14 artikla

Täytäntöönpanosta vastaava elin ja sen tehtävät

1. Kunkin jäsenvaltion on nimettävä elin tai elimiä vastaamaan tämän asetuksen täytäntöönpanon valvonnasta jäsenvaltion alueella sijaitsevilta lentoasemilta lähtevien ja niille saapuvien lentojen osalta. Tämän elimen tai näiden elimien on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden oikeuksia kunnioitetaan, 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen laatuvaatimusten noudattaminen mukaan luettuna. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava nimetty elin tai nimetyt elimet komissiolle.
2. Jäsenvaltioiden on tarvittaessa säädettävä, että edellä 1 kohdassa tarkoitetut nimetyt täytäntöönpanoelimet varmistavat myös 8 artiklan säännösten moitteettoman täytäntöönpanon, maksuja koskevat määräykset mukaan luettuina, jotta vältetään vilpallinen kilpailu. Ne voivat myös nimetä erityisen elimen tätä varten.

15 artikla

Valitusmenettely

1. Jos vammainen tai liikuntarajoitteinen henkilö katsoo, että tätä asetusta on rikottu, hän voi ilmoittaa asiasta tapauksen mukaan joko lentoaseman pitäjälle tai lentoliikenteen harjoittajalle, jota asia koskee.

2. Jollei vammainen tai liikuntarajoitteinen henkilö pidä reagointia tyydyttävänä, mille tahansa 14 artiklan 1 kohdan mukaisesti nimetyille elimelle tai nimetyille elimille tai muulle jäsenvaltion nimeämälle toimivaltaiselle elimelle voidaan tehdä valituksia tämän asetuksen väitetystä rikkomisesta.
3. Jäsenvaltion elimen, joka vastaanottaa toisen jäsenvaltion nimeämän elimen toimivaltaan kuuluvan asiaa koskevan valituksen, on toimitettava valitus kyseisen toisen jäsenvaltion elimelle.
4. Jäsenvaltioiden on toteutettava toimenpiteitä tiedottaakseen vammaisille ja liikuntarajoitteisille henkilöille heille tämän asetuksen nojalla kuuluvista oikeuksista ja mahdollisuudesta tehdä valituksia nimetyille elimelle tai nimetyille elimille.

16 artikla

Seuraamukset

Jäsenvaltioiden on säädettävä tämän asetuksen rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että säädökset pannaan täytäntöön. Seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava näistä säännöksistä komissiolle ja ilmoitettava niiden muutoksista viipymättä.

17 artikla

Kertomus

Komissio antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle 1 päivään tammikuuta 2010 mennessä kertomuksen tämän asetuksen toimivuudesta ja vaikutuksista. Kertomukseen liitetään tarvittaessa lainsäädäntöehdotuksia tämän asetuksen säännösten yksityiskohtaisemmasta täytäntöönpanosta tai sen muuttamisesta.

18 artikla

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan kahdentenäkymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

Sitä sovelletaan ...* alkaen lukuun ottamatta 3 ja 4 artiklaa, joita sovelletaan ...** alkaen.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Strasbourgissa

Euroopan parlamentin puolesta

Puhemies

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

* Kaksi vuotta siitä, kun asetus on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

** Yksi vuosi siitä, kun asetus on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

LIITE I

Lentoasemien pitäjien vastuulla oleva apu

Tarvittava apu ja järjestelyt, jotta vammaiset ja liikuntarajoitteiset henkilöt voivat:

- ilmoittaa lentoasemalle saapumisestaan ja avuntarpeestaan 5 artiklassa tarkoitetuissa määrättyissä pisteissä terminaalirakennuksissa ja niiden ulkopuolella;
- siirtyä määrätystä pisteestä lähtöselvitystiskille;
- tehdä lähtöselvityksen ja kirjata matkatavarat;
- siirtyä lähtöselvitystiskiltä ilma-alukseen ja läpäistä maastapoistumis- ja tullimuodollisuudet ja turvatarkastukset;
- nousta ilma-alukseen siten, että käytössä on hissi, pyörätuoli tai muuta tarvittavaa apua tarpeen mukaan;
- siirtyä ilma-aluksen ovelta istumapaikalle;
- asettaa matkatavaroita ilma-aluksen säilytystiloihin ja ottaa ne sieltä;

- siirtyä istumapaikaltaan ilma-aluksen ovelle;
- poistua ilma-aluksesta siten, että käytössä on hissi, pyörätuoli tai muuta tarvittavaa apua tarpeen mukaan;
- siirtyä ilma-aluksesta matkatavara-aulaan ja noutaa matkatavaransa sekä läpäistä maahantulo- ja tullimuodollisuudet;
- siirtyä matkatavara-aulasta määrättyyn pisteeseen;
- läpikulkumatkalla ollessaan päästä jatkolennotte siten, että apua annetaan tarpeen mukaan lentoaseman maa- ja lentoliikennealueella sekä terminaalissa ja terminaalien välillä;
- päästä tarvittaessa WC-tiloihin.

Jos vammaisella tai liikuntarajoitteisella henkilöllä on mukanaan avustaja, tämän on voitava antaa pyydettyä tarvittava apu lentoasemalla sekä ilma-alukseen nousussa ja sieltä poistumisessa.

Kaikkien tarvittavien liikkumisvälineiden maahuolinta, sellaiset välineet kuten sähköpyörätuolit mukaan luettuina (sillä edellytyksellä, että kuljetustarpeesta on ilmoitettu 48 tuntia etukäteen eivätkä ilma-aluksen mahdolliset tilarajoitukset estä kuljetusta ja että sovelletaan vaarallisia aineita koskevaa lainsäädäntöä).

Vaurioituneiden tai kadonneiden liikkumisvälineiden tilapäinen korvaaminen, tosin ei välttämättä aivan vastaavilla välineillä.

Hyväksytyjen avustuskoirien maahuolinta tarvittaessa.

Lennoille pääsemiseksi tarvittavien tietojen antaminen saatavissa olevassa muodossa.

LIITE II

Lentoliikenteen harjoittajien antama apu

Hyväksytyjen avustuskoirien kuljettaminen matkustamossa kansallisia määräyksiä noudattaen.

Lääketieteellisten tarvikkeiden lisäksi enintään kahden liikkumisvälineen kuljettaminen kutakin vammaista tai liikuntarajoitteista henkilöä kohden, sähköpyörätuolit mukaan luettuina (sillä edellytyksellä, että kuljetustarpeesta on ilmoitettu 48 tuntia etukäteen eivätkä ilma-aluksen mahdolliset tilarajoitukset estä kuljetusta ja että sovelletaan vaarallisia aineita koskevaa lainsäädäntöä).

Lentoa koskevien olennaisten tietojen antaminen saatavissa olevassa muodossa.

Kaikkiin mahdollisiin toimiin ryhtyminen istumapaikan järjestämiseksi vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden yksilöllisten tarpeiden mukaisesti pyynnöstä, turvallisuusvaatimuksia noudattaen ja jos tilaa on.

Apu WC-tiloihin siirtymisessä.

Jos vammaisella tai liikuntarajoitteisella henkilöllä on mukanaan avustaja, lentoliikenteen harjoittaja tekee parhaansa antaakseen tälle avustajalle istumapaikan kyseisen vammaisen tai liikuntarajoitteisen henkilön vierestä.